

SECURITY. Режим доступу: <https://www.ssa.gov/history/reports/ces/ces.html>

7. UN, Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its 42nd session, Volume 1, 15 September-21 December 1987. - A/42/49. - 1988. - p. 126-127

8. Smith A. The wealth of nations [1776]. – na, 1937. – Т. 11937.

9. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), Yearbook: Armaments, Disarmament and International Security. Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS>

10. Luciani G. The Economic Content of Security //Journal of Public policy. – 1988. – Т. 8. – №. 2. – С. 151-173.

11. ILO.Economic security for a better world. Geneva, 2004 – 450 с.

12. Buzan B. People, States and Fear; The National Security Problem in International Relation. – The University of North Carolina Press, 1983.

13. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13/print>

14. FAO. 1996. Rome Declaration on World Food Security. Режим доступу: <http://www.fao.org/3/w3613e/w3613e00.htm>.

15. Заходим М. В. Продовольча безпека та її місце у структурі економічної безпеки держави //Інноваційна економіка. – 2022. – №. 1. – С. 31-37.

16. HLPE. 2020. Food security and nutrition: building a global narrative towards 2030. A report by the High Level Panel of Experts on Food Security and Nutrition of the Committee on World Food Security, Rome. Режим доступу: <https://www.fao.org/3/ca9731en/ca9731en.pdf>.

УДК 336.1

DOI: 10.31733/17-03-2023-509-511

О. ВОЗНЮК

здобувач вищої освіти

Науковий керівник:

д.ю.н., проф. **Ірина ПАТЕРИЛО**

*(Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара)*

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТОРСЬКОГО ЗВІТУ (ВИСНОВКУ): МАТЕРІАЛЬНИЙ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

Аудиторський звіт – один із найголовніших складових частин аудиторського процесу, оскільки тоді формуються підсумки виконаних аудиторських процедур, узагальнюються виявлені помилки, визначається їх сукупний вплив на фінансову звітність і висловлюється думка аудитора щодо її достовірності, повноти відповідності чинному законодавству.

Аудиторський звіт - це документальне закріплення аудитором виявлених порушень, помилок та відхилень від чинного законодавства та встановлених стандартів здійснення господарської діяльності, ведення обліку та складання звітності, а також проведена аудитором оцінка стану бухгалтерського обліку та достовірності звітності на певну дату. Інформація, що наводиться в аудиторському звіті, має бути більш детальною, надійною і компетентною, а також незалежною, об'єктивною і правдивою. Аудиторський звіт складається в довільній формі, призначений для замовника, і його зміст не підлягає оприлюдненню [7].

Головною метою аудиту є вираження думки про достовірність фінансової звітності і відповідність порядку ведення бухгалтерського обліку законодавству України. Саме аудит сприяє запобіганню фінансових порушень на підприємстві, підробок, випадкових помилок, недоліків в організації обліку [2, с. 411].

Відповідно до нових вимог Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (2017 року) результати незалежної аудиторської перевірки оформляються таким видом підсумкової документації, як «Звіт аудитора». Зі зміною назви узагальнюючого документа результатів аудиту не змінюється його структура та змістовне наповнення за виключенням окремих складових, щодо висловлення думки аудитора. Серед теоретиків та практиків сфери аудиту не має чіткої

визначеності щодо назви узагальнюючого документа результатів аудиторської перевірки, акцентується увага на якості проведеної аудиторської перевірки, від якої залежать рішення внутрішніх та зовнішніх користувачів інформації [3].

Аудиторський звіт повинен містити чітко сформульовану думку про склад фінансовий звітів суб'єкта господарювання. При складанні аудиторського звіту під час аудиту фінансових звітів для зовнішніх користувачів доцільно застосовувати Міжнародні стандарти аудиту (далі за текстом - МСА):

- МСА 700 «Формування думки та складання звіту незалежного аудитора щодо фінансової звітності»;
- МСА 705 «Модифікації думки у звіті незалежного аудитора».

Метою МСА 700 «Формування думки та складання звіту незалежного аудитора щодо фінансової звітності» є встановлення стандартів і надання рекомендацій щодо звіту незалежного аудитора, який надається в результаті проведення аудиторської перевірки повного пакету фінансових звітів загального призначення, підготовлених у відповідності до концептуальної основи фінансової звітності, метою якої є досягнення справедливого відображення. Аудиторський звіт повинен містити чітко сформульовану думку щодо фінансових звітів. Послідовність та логічність висловлення думки аудитора у випадках проведення аудиторської перевірки у відповідності до МСА підвищує довіру до професії на глобальному ринку через легкість ідентифікації аудитив, що виконувались у відповідності до глобально визнаних стандартів. Вона також значно полегшує розуміння читачами та ідентифікацію незвичних обставин, коли вони трапляються.

МСА 705 розглядає відповідальність аудитора за надання відповідного звіту за обставин, при яких аудитор приймає рішення про необхідність модифікації аудиторської думки щодо фінансової звітності. Якщо фінансова звітність містить суттєві викривлення, аудитор повинен обговорити це питання з управлінським персоналом і, залежно від концептуальної основи та способу вирішення цього питання визначити, чи потрібно висловлювати модифіковану думку відповідно до МСА 705. У випадках, коли аудитор доходить висновку, що фінансова звітність вводить в оману, він повідомляє управлінський персонал та залежно від способу вирішення визначає, як і яким чином слід надати інформацію у аудиторському звіті [8].

Стосовно процесуальних аспектів складання та використання аудиторського звіту (висновку) 24 грудня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду в рамках справи № 914/1979/18 досліджував питання щодо аудиторського висновку, як доказу реальності господарської операції [6].

Згідно з частиною 1 статті 14 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» аудиторський звіт передбачає надання впевненості користувачам шляхом висловлення незалежної думки аудитора про відповідність у всіх суттєвих аспектах фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам [1].

Тобто виключно аудиторський висновок не може бути беззаперечним доказом реальності господарських операцій, оскільки оцінка господарських операцій повинна проводитися на підставі комплексного, всебічного аналізу специфіки та умов їх здійснення. Обов'язковою умовою підтвердження реальності здійснення господарських операцій є фактична наявність у сторін договору первинних документів, фізичних, технічних та технологічних можливостей для здійснення відповідних операцій та зв'язку між фактом придбання товару (послуги) і подальшою господарською діяльністю [4].

У Постанові Верховного суду від 06.07.2022 у справі № 914/1979/18 визначене наступне:

1. Виключно аудиторський висновок не може бути беззаперечним доказом реальності господарських операцій, оскільки оцінка господарських операцій повинна проводитися на підставі комплексного, всебічного аналізу специфіки та умов їх здійснення;
2. Обов'язковою умовою підтвердження реальності здійснення господарських операцій є фактична наявність у сторін договору первинних документів, фізичних, технічних та технологічних можливостей для здійснення відповідних операцій та зв'язку між фактом придбання товару (послуги) і подальшою господарською діяльністю;
3. Про неможливість здійснення господарських операцій може свідчити відсутність у контрагента необхідних умов для здійснення певного виду діяльності або трудових ресурсів, транспортних засобів, які є необхідними для здійснення такого виду діяльності,

недостатність часу, майна тощо;

4. Контрагент повинен мати право на зайняття відповідною діяльністю; відповідний вид діяльності має бути передбачений його статутом та внесений до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань за КВЕД [5].

Отже, враховуючи вище викладені обставини, ще раз наголосимо на тому що, аудиторський звіт повинен обов'язково містити інформацію про аудиторське завдання, період аудиту, склад фінансової звітності, межі відповідальності, концептуальну основу перевірки, думку аудитора та інше, звіт повинен бути обмеженим стандартами аудиту, сприяти розумінню суті аудиторської діяльності і підсумків перевірки фінансової звітності та найголовніше це - надавати впевненість щодо стабільності діяльності суб'єкта підприємницької діяльності. Стосовно процесуального аспекту то виключно аудиторський звіт (висновок) не може бути беззаперечним доказом реальності господарських операцій, оскільки оцінка фінансово-господарських операцій повинна проводитися на підставі комплексного, всебічного аналізу специфіки та умов їх здійснення. Обов'язковою умовою підтвердження реальності здійснення господарських операцій є фактична наявність у сторін договору первинних документів, фізичних, технічних та технологічних можливостей для здійснення відповідних операцій та зв'язку між фактом придбання товару (послуги) і подальшою господарською діяльністю.

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21 грудня 2017 року, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#n6>.

2. Гуцаленко Л.В. Контроль якості аудиту у вітчизняній та зарубіжній практиках / Л.В. Гуцаленко, Н.В. Пришляк // Стан та перспективи розвитку обліково-інформаційної системи України: матеріали міжнар. наук. практ. конф. Тернопіль: Крок. 2010. С. 411-413.

3. Л. В. Гуцаленко та Я. В. Сидорук «АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК ЧИ ЗВІТ: ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ» - Електронний журнал «Ефективна економіка», URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5680>.

4. Постанова Верховного Суду від 24 грудня 2020 року у справі № 914/1979/18, URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93783639>.

5. Постанова Верховного Суду від 06 липня 2022 року у справі № 923/590/18, URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105324925>

6. Інтернет-ресурс Морозов Євгеній «Аудиторський висновок як доказ реальності господарських операцій», URL: <https://advokatmorozov.com/1701-auditorskij-visnovok-yak-dokaz-realnosti-gospodarskikh-operatsij>

7. Інтернет-ресурс «БУКЛІБ» Студентська бібліотека Аудиторський висновок та його види, URL: <https://buklib.net/books/33393/>

8. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України, Міжнародні стандарти аудиту, URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-auditu>.

УДК 338

DOI: 10.31733/17-03-2023-511-512

Софія КОМОЧКІНА

курсант факультету № 4

Харківського національного

університету внутрішніх справ

УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початку війни економіка України не лише втратила значну частку потенціалу створення доданої вартості, але й зазнала суттєвих структурних змін.

По-перше, з позиції «праці», вже близько 14,5 млн українців виїхало за кордон [1]. Кількість громадян, яка перемістилася до Західної України також вимірюється мільйонами та постійно збільшується.

По-друге, внаслідок війни в Україні виникла серйозна дисбаланс в економіці, зокрема у сфері енергетики та транспорту. Багато промислових підприємств були знищені або пошкоджені, що призвело до зниження виробництва та збільшення імпорту товарів. Крім того, зменшення видобутку вугілля та газу призвело до збільшення їх імпорту та залежності від інших країн [2].